

ØSTFOLD
FYLKESKOMMUNE

Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Fylkeskommunedirektørens forslag pr. 6. desember 2023

Fylkeskommunedirektørens forslag

Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

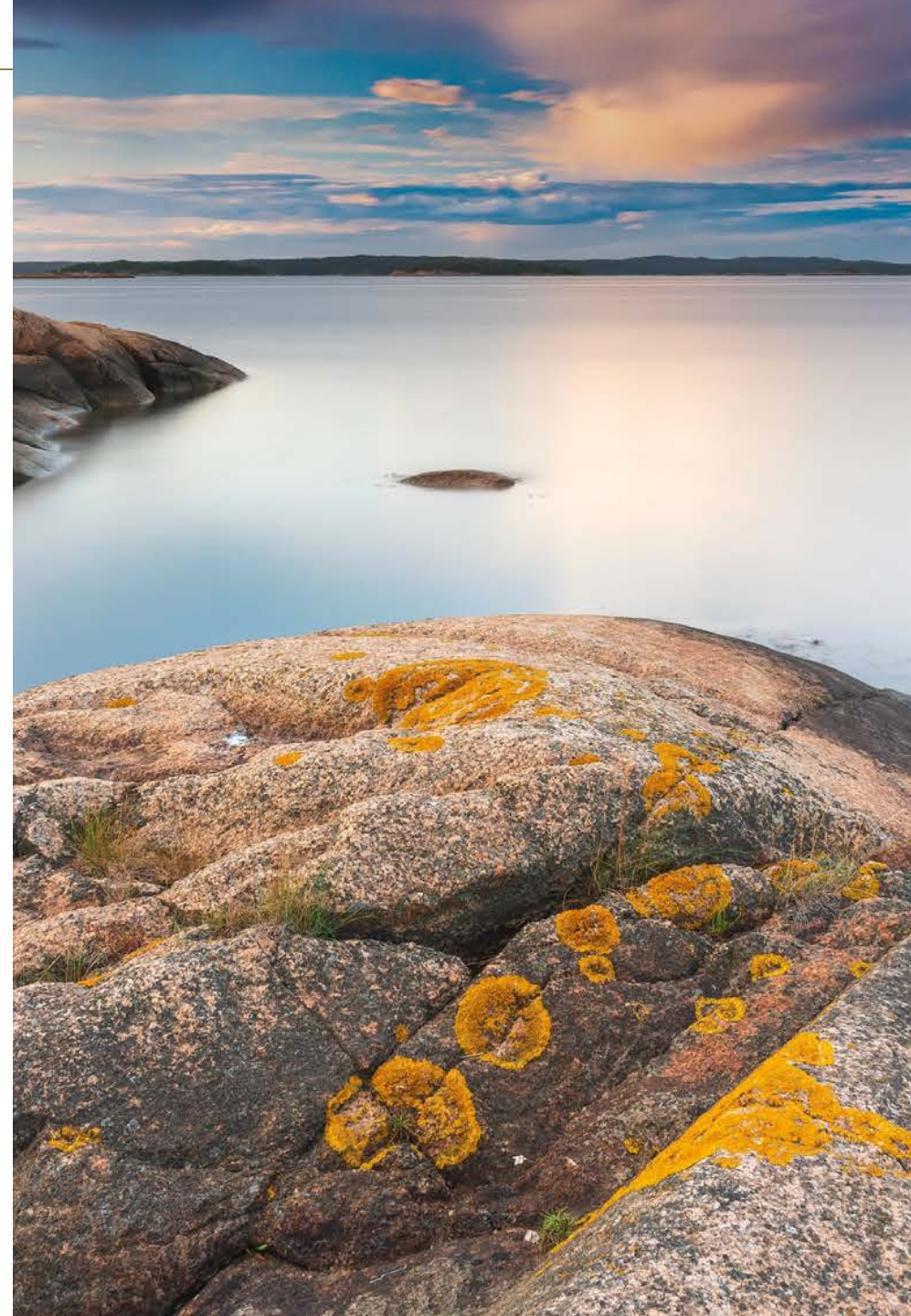
- Fylkeskommunedirektørens budsjettforslag er en revidert versjon av budsjettforslaget til Viken fylkesråd
- Fylkeskommunedirektøren har funnet det nødvendig å øke tilpasningsbehovet med omlag 1 prosent av driftsrammene for å minske bruken av engangsmidler i 2024
- Økningen vil kreve en ytterligere tilpasning på kr 45 mill. på tjenesteområdene, i tillegg til forslaget på kr 70 mill. fra fylkesrådets forslag
- Det vil fortsatt være et betydelig og krevende omstillingsbehov ut over økonomiplanperioden

Omstilling i Østfold i en ny tid

- derfor må vi omstille

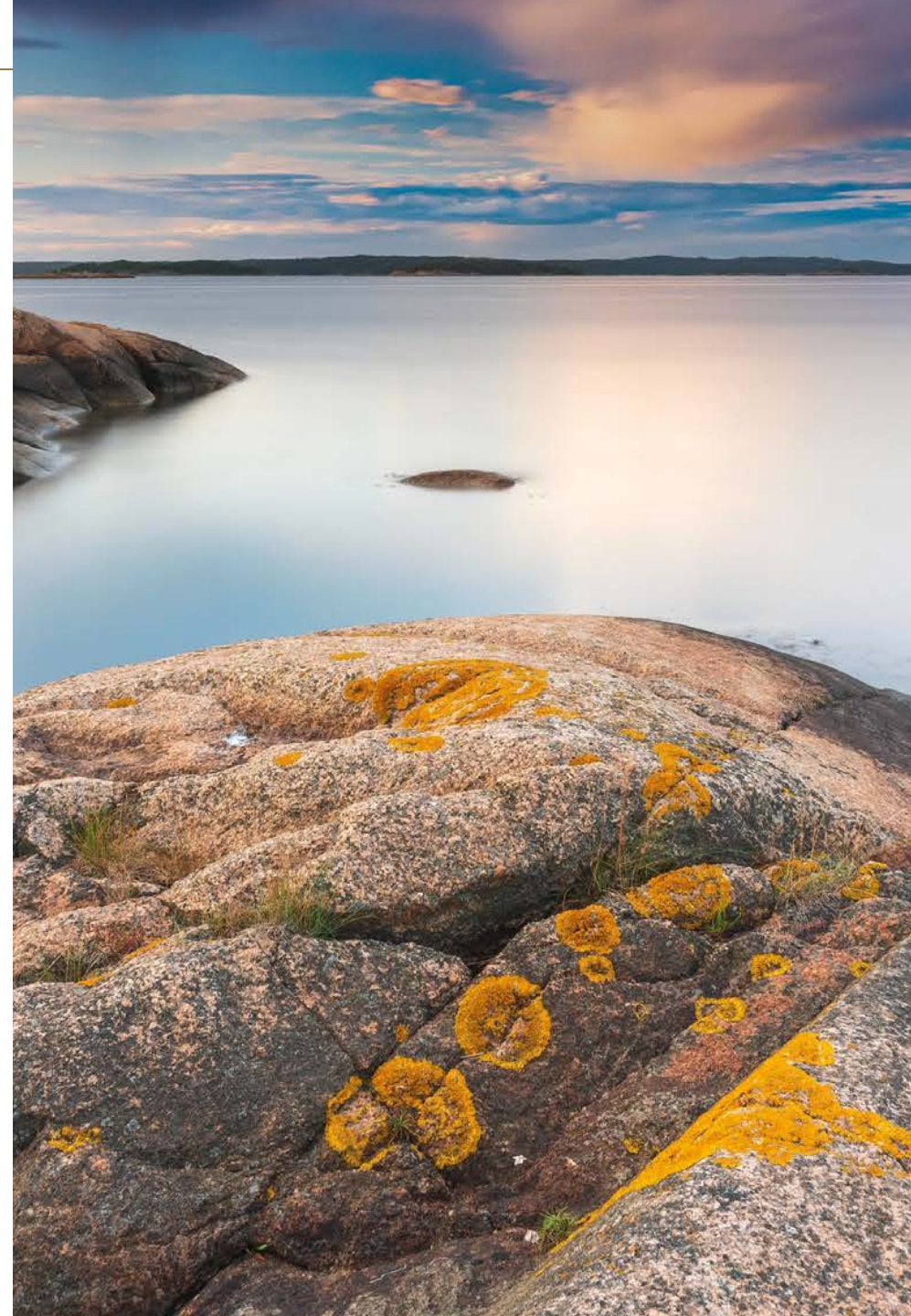
- Fra Viken til Østfold: behov for investeringer
- Befolkningsutvikling
- Mindre økonomisk handlingsrom
- Nye kompetansebehov
- Akselerert digitalisering
- Økt samhandling menneske – maskin
- Vekst i de grønne næringene
- Kostbar klimatilpasning
- Strengere personvern
- Skjerpede krav til sikkerhet og beredskap

Omstilling til Østfold i en ny tid

Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

- **Alle** steiner må snus i økonomiplanperioden for å skape økonomisk bærekraft og øke handlingsrommet
 - Starte arbeidet med å utvikle, forbedre og endre fylkeskommunens tjenestetilbud gjennom tilpasning av drift i forhold til gjeldende rammer og tilgjengelige ressurser allerede i 2024
 - Fokuserer på å prioritere begrensede økonomiske ressurser samtidig som vi har utviklingsfokus, beholder og øker samlet kompetanse og opprettholder vilje og evne til å omstille
 - Utarbeide gode kunnskapsgrunnlag om prioriteringer og konsekvenser for å sikre riktige beslutninger

Samlet tilpasningsbehov på tjenesteområdene

(sum fylkesrådets og fylkeskommunedirektørens forslag)

Beløp i 1000 kr	2024	2025	2026	2027
Fylkesting	0	- 984	- 1 077	- 1 315
Fylkeskommunedirektør	- 2 341	- 3 238	- 3 336	- 3 590
Finans og organisasjon	- 17 800	- 29 502	- 30 162	- 31 856
Opplæring og kompetanse	- 51 875	- 96 857	- 102 879	- 115 195
Samferdsel	- 19 100	- 53 682	- 55 444	- 59 962
Samfunn, plan og tannhelse	- 18 000	- 19 484	- 19 850	- 20 789
Kultur, næring og klima	- 6 100	- 9 685	- 10 023	- 10 890
SUM TILTAK	- 115 216	- 213 432	- 222 771	- 243 597

Fylkeskommunedirektørens forslag

Økonomiske måltall for Østfold fylkeskommune

Anbefalinger fra KS på økonomisk handlingsrom				FKDR i Østfold sitt forslag	
Nøkkeltall og sannsynlig handlingsrom	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom	Mål for Østfold	Gjennomsnitt ØP 24 - 27
Korrigert netto resultatgrad *	< 3	(3 , 5)	> 5	3 %	0,40 %
Økonomisk buffer/disposisjonsfond**	< 5	(5 , 10)	> 10	5 %	5,60 %
Gjeldsgrad ***	> 90	(60 , 90)	< 60	90 %	86,80 %

* Netto driftsresultat (korrigert) i prosent av brutto driftsinntekter

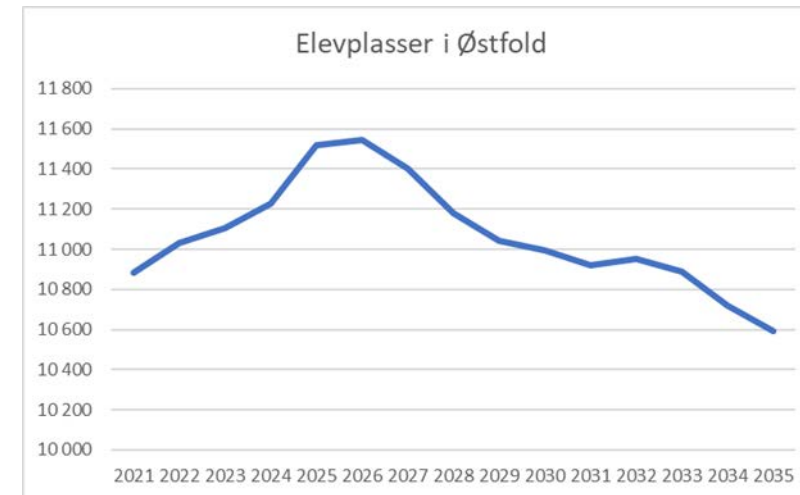
** Disposisjonsfond i prosjekt av brutto driftsinntekter

*** Langsiktig lånegjeld (eks. pensjonsforpliktelser) i prosent av brutto driftsinntekter

Endrede forutsetninger?

Befolkningsvekst, elevtall og kostnadsutvikling

- Pr 1.1.2023: 309 161 innbyggere i Østfold (= 5,7 prosent av landet)
- 8 000 flere innbyggere i Østfold fra 2023 til 2027 (+2,7 prosent)
 - Usikkert anslag som følge av innvandring
- Det forventes 500 flere elevplasser i perioden 2023-2026
- Veksten i elevplasser vil nå en topp i skoleåret 2026-2027, med totalt 11 400 elevplasser
- Usikkerhet knyttet til manglende erfaringstall for Østfold fylkeskommune
- Usikkerhet knyttet til kostnadsanslag for vedtatte og planlagte investeringer

Nødvendig omstilling - videre prosess

- Fylkeskommunedirektøren foreslår en revisjon av budsjettet våren 2024 for å sikre nødvendig politisk forankring og eierskap
- Med utgangspunkt i foreslåtte økonomiske måltall utarbeider fylkeskommunedirektøren forslag til en godt forankret omstillingsprosess tidlig i 2024
- Kort beskrivelse av trinnene i omstillingsprosessen
 1. Utgangspunkt i vedtatt budsjett for 2024
 2. Kartlegging, analyse og beskrivelse av alternative prioriteringer
 3. Konsekvensvurdering
 4. Veivalg for budsjett 2025 og tilhørende økonomiplanperiode

Videre prosess – forts...

- I omstillingsprosessen må det være fokus på effektivitet, struktur og nivå på tjenestene, herunder bl.a
 - Gjennomgang av vedtatte og planlagte investeringer bla i form av oppdaterte kostnadsanslag og endret behovsvurdering
 - Kartlegging av fylkeskommunens totale eiendomsmasse
 - Vurdering av skole- og tilbudsstruktur samt optimalisering av klassestørrelser
 - Vurdering av høykostnadsruter innenfor kollektivtrafikken
 - Nytt handlingsprogram fylkesvei
- Plan for omstillingen legges frem for fylkesutvalget

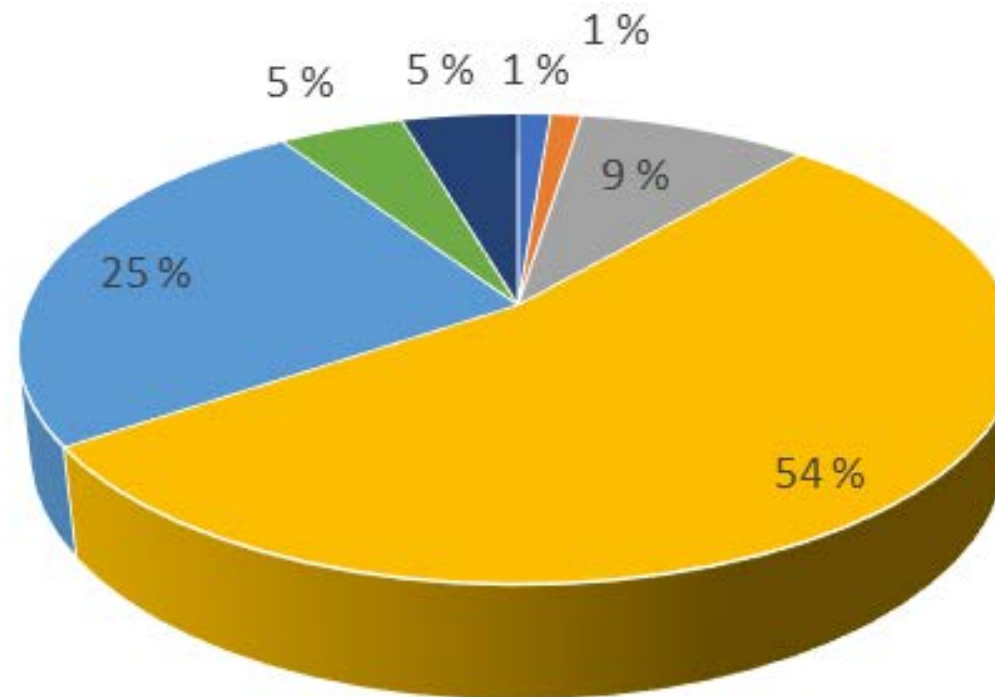
Inntekter og utgifter
totalt og pr. tjenesteområde

Inntekter

- Frie inntekter på 4,0 mrd. kr i 2024
 - Om lag 61 millioner kroner i realvekst i 2024
- Inntekter fra øremerkede tilskudd fra staten
 - til vedlikehold fylkesvei, fagbrev, læreplasser, spillemidler
- Utbytte fra Østfold Energi
 - 35 mill. kr i 2024, samt øvrige år i perioden
- 24 mill. kr fra fond til drift i 2024
(engangsinntekter)
- Små muligheter til å påvirke egne inntekter

Tjenesteområdenes netto driftsutgifter – 3,88 mrd. kr

Frie inntekter	4,05 mrd kr
- Renter og avdrag	0,16 mrd kr
= Netto rammer tjenesteområdene	3,88 mrd kr

Opplæring og kompetanse: 2 077,7 mill. kr

Tjenesteområdet er organisert i tre seksjoner:

- Seksjon for opplæring i skole og fleksible opplæringsløp har ansvar for virksomhetene
- Seksjon fag- og yrkesopplæring har ansvar for fagopplæring samlet i sin helhet
- Seksjon skoleforvaltning, regional kompetanseutvikling og livslang læring: har ansvar for inntak og dimensjonering, samt kompetansetilbud ut over opplæring i skole og bedrift

Opplæring og kompetanse - tiltak

Tilpasningstiltak 2024

- Skolenes rammer tilpasses med 10 mill. kr og det forventes å bruke 20 mill. kr av skolenes antatte mindreforbruk 2023
- I tillegg er det i revidert forslag lagt inn ytterligere tilpasninger for 21,9 mill. kr:
 - Reduksjon i antall påbygningsklasser
 - Avvikle tilskudd NAV-veiledere i skolen med virkning fra 1/8
 - Nedleggelse av IB-tilbud vg1 (5/12 virkning 2024) og RM Halden
 - Avslutte leieforhold Risum som følge av nedleggelse av RM ved Halden vgs.
 - Redusere tiltaksmidler for utviklingsarbeid i skolene

Opplæring og kompetanse – tiltak forts.

Tilpasningstiltak 2024:

- I 2024 er det forventet 11 227 elevplasser fordelt på 11 videregående skoler i Østfold fylkeskommune. Den forventede elevtallsveksten må løses innenfor foreslått ramme
- I tillegg må det gjøres en omfattende vurdering av tilbudsstruktur og optimalisering av klassestørrelser

I tillegg andel av samlet tilpasningsbehov i perioden 2025-2027

Investeringsprosjekter

Største pågående investeringsprosjekter videregående skole i 2024

- Askim videregående skole
 - utbygging yrkesfag 132 mill. kr
- St. Olav videregående skole
 - rehabilitering 91 mill. kr

Vedtatte prosjekter i økonomiplanperioden

Mysen videregående skole

- Det er avsatt til sammen 241 mill. kr. i økonomiplanperioden for nye arealer for Bygg- og anleggsgag. Byggeprogram er vedtatt i PS 164/2022. Endelig gjennomføring avventes til etter at utbyggingen av Askim er gjennomført. Vedtatt å behandle saken på ny med tanke på miljøkrav

Samleposter i økonomiplanen

Rehabilitering:

- I ØP 2023-2026 er det så langt avsatt midler 600 mill til rehabilitering. Det er gjort en gjennomgang av behov i fylkesrådets forslag som angir behovene ved de enkelte skolene/lokasjonene.

Diverse:

- Foreslått investeringsreserve , ombygging div. skolebygg , tekniske avsetninger/HMS og kostnadskrevenende utstyr utgjør samlet årlig kr 60 mill.

Samferdsel: 964,4 mill. kr

Tjenesteområdet er organisert i tre seksjoner:

- **Seksjon for mobilitet, strategi og forvaltning:** strategiske planer, mobilitetsløsninger, Østfold kollektivtrafikk (ØKT) m.m.
- **Seksjon for plan, prosjektering og utbygging:** eksterne byggeprosjekter, bruforvaltning og betongteknologi, inkl. Bypakke Nedre Glomma.
- **Seksjon for drift og vedlikehold:** drift og vedlikehold av fylkesveiene.

Kollektiv - tiltak

- Kutt i rutetilbudet tilsvarende 17,3 mill. kr ut fra kriteriene:
 - Ruter med høyest kostnad per passasjer
 - Ruter som går parallelt med tog.
- Et generelt kutt i flex-tilbudet på 3,5 mill. kr
- Billettprisene økes med om lag 10% for å unngå ytterligere nedskjæringer
- Midler til TT-ordningen opprettholdes på samme nivå – antatt vekst i antall brukere medfører en reduksjon i tildeling pr. bruker

I tillegg andel av samlet tilpasningsbehov 2025-2027

Fylkesvei – tiltak

- Som følge av høy prisstigning på driftskontraktene foreslås det at asfaltbudsjettet reduseres med ca. 25 mill. kr fra 65 mill. kr i 2023 til 40 mill. kr i 2024.
- Driftskontraktene er allerede betydelig redusert. Det er begrenset handlingsrom til å redusere disse ytterligere.
- Østfolds vedlikeholdsetterslep er estimert i størrelsesorden 4-5 milliarder kr. Etterslepet vil øke i årene fremover.

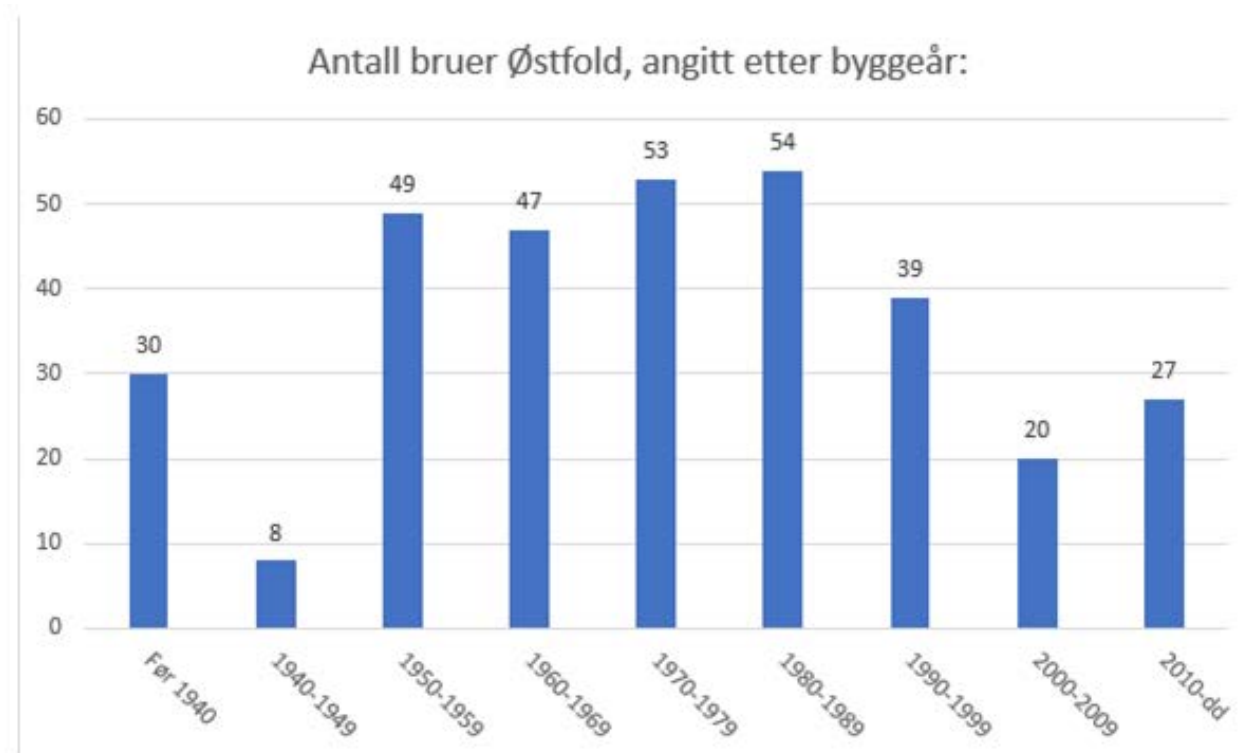
Behov – inspeksjoner og tiltak for 327 bruer

Alderssammensetning

- 41 % bygget før 1970
 - brukstid ca. 50-60 år
 - disse har nådd/passert tiltenkte brukstid
- 74 % bygget før 1990
- Bruer bygget etter 1990 har brukstid ca.100 år

Skader:

- 188 bruer har registrert høy skadegrad
- Snittpris 5 mill.kr pr. bru tilsier et behov på ca. 1 milliarder kr

Samfunn, plan og tannhelse: 185,5 mill. kr

Tjenesteområdet har tre seksjoner;

- Samfunnsplanlegging og miljø
- Folkehelse og inkludering
- Tannhelse med 6 tannklinikker

Samfunn, plan og tannhelse – tiltak

Tilpasningsbehov 2024:

- Reduksjon Tannhelse: nedtrekk i 2024 nye pasientgrupper
- Reduksjon Folkehelse og inkludering: folkehelseundersøkelsen
- Reduksjon Samfunnsplanlegging og miljø: regional planlegging

I tillegg andel av samlet tilpasningsbehov i perioden 2025-2027

Kultur, næring og klima: 173,1 mill. kr

Tjenesteområdet har følgende seksjoner;

- Næring og klima
- Kultur og idrett
- Kulturarv

Kultur, næring og klima - tiltak

Tilpasningsbehov 2024

- Fjerne tilskudd til utskiftning egne kjøretøy - fossilfri
- Reduksjon i søkbare støtteordninger - næringsliv og kultur
- Reduksjon i egne prosjekter og tiltak for næringsutvikling og kulturutvikling
- Justering av tilskuddsposter/driftsstøtte
- Framleie ubenyttede lokaler K60 på Værste

I tillegg andel av samlet tilpasningsbehov i perioden 2025-2027

Investeringsbudsjett 2024-2027: 4,9 mrd. kr

Investeringstabell for Østfold samlet (tall i 1000 kr)	ØP	
	2024	2024 - 2027
Finans og organisasjon	10 000	22 000
Opplæring og kompetanse	337 627	1 651 487
Samferdsel	408 794	2 902 484
Samfunn, plan og tannhelse	39 500	243 300
Pensjonskasse, egenkapitalinnskudd	14 000	56 000
Sum investeringsutgifter	809 921	4 875 271

Økning i gjeld og finansutgifter

2023-2027:

- Lånegjelden øker fra 2,85 mrd. kr til 4,33 mrd. kr, dvs. + 51,5 prosent
- Gjeldsgraden øker fra 72 prosent til 98 prosent
- 84 mill. kr i økte rente- og avdragsutgifter i perioden, dvs. + 33 prosent
- Gir mindre økonomisk handlingsrom framover

